

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. XIV. De Noemi in Arcâ laboribus, & de aquarum incremento.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

sefe ardentior erigat ad Deum. Quisque sibi ipse dicat: En, huic tuo centro, terra, sepulchro quotidie tendis vicinior. Festina igitur, & quò propinquior es fini, eò expeditior tende ad Deum. Dilavium sepelit obstinare improbos.

CAPVT XIV.

De Noëmi in Arcâ laboribus, & de aquarum incremento.

Athenis in solemniore convivio viri feminæque mixtim confederant, virgines & matronæ pleræque omnes sibi & purpurillo pictæ. Cùm autem convivium suam hilaritatem ludo jocisque jam maximè explicaret, convènit inter convivas risui augendo circulares facietas admittere. Hic una feminarum ceteris longè formosior, nec sibi fucata, hoc consilii dedit. Pelilavium aquâ plenum adferri jussit eâ lege, ut omnes in orbem convivæ à summo ad imum faciem lavarent. Ita illius unius forma inter omnes feminas in hoc balneo se insignissimè probavit, ceteræ tametsi faciem parcente manu lavarent, pigmentorum tamen & cerussæ fucum maculis contractis cogebantur fateri.

Diabolus Noëmi ævo ita orbem ad suas leges formaverat, ut perpetuè celebrarentur epulæ, assidua agerentur convivia. In his veterator factitios colores facillimè vendidit. Nihil dubii est, quin in conviviis illis & symposiis omnis generis petulantia, levitates, nequitia, protervitates, lasciviz ac libidines acroamatum vicem usu & more fuerint receptæ, hilaritatis & recreationis nomine fucata. Hoc enim stygius myropola solet, ubique locorum vitia, non ut vitia, sed ut mores honestâ specie, titulo, nomine velatos vendit. Ita nequam pigmentarius cerussatam cutim, purpurillatâs buccas nulgum non ostentat, vitia virtutis prælinat colore.

Hoc diaboli sibi, hanc cerussam & purpurillum istud acheronticum diutius Deus tolerare nequirit, sed copiosam effudit aquam in orbem, ut elueret factitios hos scelerum colores, & aboleret tot flagitiorum turpitudines. Noëmus ex tantis millibus se Deo eximè probavit. Ille quidem in arcâ ab inundantibus aquis securus, ei tamen in ligneo hoc sepulchro plurimum laboris & ærumnarum erat tolerandum. Quod hoc capite, & unâ inundationis incrementum exponemus.

§. I.

Nemo quaesierit, quid Noëmus tanto tempore in arcâ fecerit. Annum & dies septemdecim in arcâ latuit, ut infra demonstrabimus. Deus illi non permisit in otio esse. Dies noctesque abundè habuit cum suis quod ageret. Expendamus aliquantulum viri labores. Convictus Noëmus nimis multos aluit. Plusquam septingentis animalibus cibum potumque subministravit. Neque verò omnibus ex unâ eadèque ollâ, uti fit pluribus contubernalibus, inferre potuit ferula; suam cuique mensam, suum pabulum parare debuit, prout specie, vel ipso etiam genere, distinctæ erant animantes. Nec solum pabulum afferre, & suam cuique offam obsequare, quotidiani officii erat, sed fimetum insuper efferre, stabulorum sordes purgare, & ne quid deficeret, singula quorumque domicilia quotidie lustrare. Ita Noëmus cum filiis suis famulus erat pecuarius, ancillæ pecuariae cogebantur esse quatuor feminæ, Noëmi & filiorum conjuges. Ita Paulinum illud quotidianum fuit:

1. Cor. c. 6. In multis tribulationibus, in laboribus, in patientiâ multâ: Præsertim eo loci, quo nec auræ nec luminis penetrare licuit, ubi nihil liberioris prospectus, ubi fætor animalium tantus, ubi merum stabulum. Chryostomus *tom. 25. in hac animo volvens, Ego autem, inquit, super omnia virtu-*

tem iusti admiror, Dominiq; bonitatem & ineffabilem misericordiam, quando considero, quomodo puerit versari in medio bestiarum, leonum dico, & pardorum, & aliarum immittum ferarum. Qui tandem ista, & quidem tanto tempore ferre potuit, tam fenebricoso carcere, sepulchro tam færido inclusus? Nil erat, quod gaudio, recreationi, solatio esset, nisi hoc unicum: In manu Dei sumus. Si placeat Deo, servabimur; sin minus, in arcâ etiam perire possumus. Imperium divinum & Voluntas unice solabantur. In ceteris omnibus laboris & molestiarum plurimum. Et quamvis alia omnia nihil turbassent, diurna tamen nocturnaque arcæ inquietas, & assidui fluctuum assultus, satis superque homines captivos afflixissent. Quod pariter expedit Chryostomus, Anno toto, inquit, novum & rarum illum carcerem inhabitavit: neque aërem respirare valens. Quomodo? unde quaque enim arca munita erat: quo modo subsistit? quo modo duravit? dic mihi nam si ferrea & adamantina illi fuissent corpora, quomodo potuissent, qui neque aëre fruebantur, neque vento, qui non minus quam aër ad refocillanda corpora nostra factus est, neque oculos pascere poterant, aut calis, aut terra floribus picta spectaculo? Quomodo non excacati oculi eorum qui tam diu ibi egerunt? Et si humanis rationibus hæc deprehendere volumus, & illud cogitandum, unde fluvialis & potabilis aque copiam habebant in arcâ viventes? Et ut hæc præteream, quomodo potuit iustus ille cum filiis & uxoribus conversationem cum feris & aliis animalibus ferre? quomodo tulit fetorem? quomodo tulit cobitationem? Præterea quid passus est, quando apud se recogitabat solitudinem, vastitatem, vitam illam doloribus plenam, omni solatio undequaque destitutam, neque colloquio neque aspectu jucundam: & ignorabat, quanto tempore ferenda in illo carcere conversatio, sic enim strepitus aquarum, & estus timorem in illo quotidie crescentem generabat. Quid enim jucundi suspicari ipse poterat, qui videbat centum quinquaginta dies aquas in eadem quantitate manentes, & in altum elevatas, & non subsidere.

B E triplici argumento discimus aquas supra fidem humanam crevisse. Primum è lacra paginæ verbis illis petitur: *Multiplicate sunt aquæ, & elevarunt arcam in sublime à terrâ.* Vis aquarum ingens fuerit necesse est, quæ tam obstupescendum pondus attolleret, uti naves attolluntur à mari. Credibile profus, Noënum eo artificio arcam ingentibus trabibus, tamquam bafibus impositam struxisse, ut aqua subiens molem elevare illam & veluti succollare poterit, ne in alterutrum larus vergeret, sed æquilibrio ferretur. Indicium incrementi secundum: *Vehementer mundaverunt, & omnia repleverunt in superficie terre: porro arca ferebatur super aquas.* Hugo Victorinus opinatur arcam ad cubitos novem, Liranus ad duodecim aut tredecim cubitos aquis mesam natasse. E divinis libris nil affirmandum. Tertium diluvii incredibiliter crescentis indicium: *Et aquæ prævaluerunt nimis super terram, operitiq; sunt omnes montes excelsi sub universo calo.* Nullo penitus excepto, nec eo, qui nubes transcendit, Olympo.

Admirandum illud, quod additur: *Quindecim cubitis altior fuit aqua super montes quos operuerat.* Hoc denique fatò quidquid vixerat, sepultum est. Quod auctoritas divina gravissimè testatur his omnino verbis: *Consumptæque est omnis caro, quæ movebatur super terram, volucrum, animalium, bestiarum, omniumque reptantium, quæ reptant super terram. Universi homines, & cuncta in quibus spiraculum vitæ est in terrâ, mortua sunt.* Præter morem copiosus hic est sacer historicus, perinde si dicat: Tam formidandos eventus non capir humana levitas, nisi eadem bis terve reperantur & inculcentur: ea enim hominum incuria est, ut damnis alienis non facile moveantur; tunc dolent, cùm suis capiuntur malis. Idecirco prioribus sat claris addendum: *Et delevit omnem substantiam, quæ erat super terram ab homine usque ad pecus, tam reptile, quam volucres cali, & deleta sunt de terrâ. Remansit autem solus Noë, & qui cum*

cum eo erant in arcâ. Hic sanè quinquies terræ fit mentio, ut magnitudo mali caperetur, & animalia in aquis degentia scirentur tantæ cladis immunia.

Quis verò illud intelligentiâ satis assequatur, quindecim cubitis altior em fuisse aquam super universos montes, quos operuerat? Quis eò locorum ascendit, & hanc undarum exuperantiam mensus est? Eam certè Noëmus non videre, necdum metiri potuit. Verùm Geometer illi, atque Architectus hæc aquarum incrementa mensus est exactissimè, qui & flammæ supra fornacem Babylonicam quadraginta novem cubitis evolans dimitri, & ad ulnam revocare potuit. Ex quo etiam patet, hanc diluvii historiam à divino Numine dictam. Quòd verò aquam eò voluerit exercere, ut Olympus & Atlas altissimi montes operirentur, & caput undis abderent, id factum ideo, ut viventium nihil evaderet, nec bestiola, nec avicula ulla, & nec homo quidem unicus, eò nec gigas maximus se posset exitio subducere. Si enim non omnia montium juga undis fuissent tacta, potuisset vir giganteus editissimi montis culmen conscendere, & illic tueri vitam. Pereundum fuit omnibus, Noëmo solo cum familiâ eximio. Quàm iratus Deus, quàm graviter ab humanâ gente offensus, qui aquas ad supplicium sumendum evocatas ad eam eduxit altitudinem, ut ad mediam aëris regionem credantur pervenisse! Censent aliqui, ad mundi finem supremo die deflagrationis ignem eò evoluturum. Cui sententiæ nec Augustinus repugnat.

Fabula est, quam Hebræi somniant; Og gigantem eluvionis impetum evasisse, eoque trahunt illud Deuteronomii: *Solus quippe Og rex Basan restiterat de stirpe gigantum.* Quæ si vera interpretatio, rex iste ad octingentos annos ætatem perduxisset. Tor enim à diluvio fluxerunt anni, ad ingressum Hebrææ plebis in provinciam Chanaan: quæ quia illis in prædam esset, Tradidit, ajunt, Dominus Deus noster in manibus nostris etiam Og regem Basan, & universum populum ejus, percussimusque eos usque ad interitum.

§. II.

ITaque Noëmus solus eluvionis impetum evasit incolumis, qui tamen annum suum hospitem largiter laborando, precando, gratias agendo, patientiam cum primis admirandam exercendo exsolvit. Chrysostronus hac de re ita disserit, ac si Noëmus in perpetuis egisset tenebris, cum tamen alii navigantes aperto cælo fruantur, suumque iter ad astrorum motus componant; & licet dies aliquot tempestatibus jaçtentur, vident tamen montes, oppida, civitates, & ubi in portum aspulerint, resciant sese, procellarum obliiti. Hic nihil tale, toto enim anno carcerem recenti aurâ carentem habitavit. Et tamen utique Noëmo hæc diuturna incarcerationio jucunda fuit, quia sic Deo placuit. Nempe omnia divini consilii transcripsit, non disputans, an non ita rectius alio modo peragi potuerint. Nil harum quæstionum movit, illud manere ac fixum esse voluit, in rebus omnibus Voluntate Dei ac nutu acquiescere. Lex hæc & regula proborum omnium est, non id quod patiuntur, sed ejus causam, Dei voluntatem intueri.

Noëmus cognatos, amicos, domum tot annis habitam deserere cogebatur, nihilominus serenam Deo conscientiam exhibere, idem cum illo sentire, probare factum, Dei justitiam adorare, suarum partium esse scivit. Omnes justitiæ serii cultores generoso animo audent dicere: Si jus & fas exigant, pereat mea domus, imminuantur facultates, comburatur mea uxor, filia, soror, quid ego demum hæc curo, modò detrimenti nihil capiat Dei honor. Doluit Noëmus tot milliones hominum interire, id tamen omne Deo divinæque justitiæ commisit. Nam hic ipse omnium malorum interitus pauculis illis fuit fructuosus. Etenim ad diluvii finem

A nemo fuit, qui piam illorum vitam turbaret, qui convitiis aut maledictis afficeret, qui pravis exemplis, aut impuris illiis corrumperet. Nequitia semen jam fuit extinctum. Deinde illa ipsa interitus tam horrendi memoria frenum erat, quod à vitis abstraheret, & calcar quod adigeret ad honesta. Non dubium quin tempore profloret quotiescumque pluvia vel iris visa, amplissimæ stragis præteritæ memoriâ reduxerit.

Hic illud observemus, diluvium mundi geminum esse metuendum, primum Culparum, Pœnarum alterum. Nam sicut Noëmi aëvo, rupti sunt omnes fontes abyssi magnæ, ita diluvium culparum ex inferis velut flumen emergens, undas libidinum & pravarum appetitionum vomit. Quam eluviem impurissimam Oles averfatus, *Non est veritas, inquit, & non est misericordia, & non est scientia Dei in terrâ: maledictum, & mendacium, & homicidium, & furtum, & adulterium inundaverunt, & sanguis humanus tetigit: propter hoc lugebit terra.* Quod Beato Anselmo Christus ostento caelesti dicitur monstrasse, Videbat Anselmus flumen rapacissimum sordibus plenum, quod magno rueret impetu, & cænum orbis videret. Quotquot hominum ad ripam hærebant, flumen abripiebat, viros, feminas, opulentos, egenos, quibus nimirum volupe fuit tam impuris undis volitari. Obstupuit vir sanctus viso tam prodigioso, & nolle cum primis cupiebat, quid oblata species portenderet. Divinitus intellexit, fluvio mundum, mundi que fallacias, qui illo volutarentur, designari eos, quos pascerent sordidissimæ mundi deliciae.

Verè fluvius est, quidquid fluxarum terram possidemus, ab alio ad alium atque alium transeunt. Non tantum hæc æternum nihil, sed nec stabile. Quisquis affectu inhæret tam caducis, trahitur & sordes bibit. Detestatus hanc sitim Jobus, *Abominabilis, inquit, & inutilis homo, qui bibit quasi aquam iniquitatem.* Quòd autem decurrit hæc aqua? In fauces Behemotus. Nam eodem Jobo teste, *Ecce absorbebit fluvium, & non mirabitur, & habet fiduciam quod instruat Iordanis in os suum.* Nec enim idololatrias solos, sed & Christianos in prædam sibi cessuros sperat.

Atque hoc effrenatarum cupiditatum & culparum diluvium aëvo Noëmi primum erat; natabat in eo secleratus orbis, homines, ubi hominem exuissent, veluti vituli marini in hoc vitiorum oceanum luserunt. Hos fulminans è cathedrâ Chrysostronus, *Ob carnales, inquit, voluptates, quibus immersæ erant, amisserunt esse hominibus. Nisi solus homo, ceteri non homines, sed ex hominibus in bestias mutati multiâ voluntatis.*

Post istud igitur culparum diluvium sequebatur alterum Pœnarum à cælo terræque immissum tor sordibus eluendis. Quid miramur orbem plenissimum criminis, cum exundet peccatis: diluvium delictorum non claudopede comitatur diluvium morborum, luctus & dolorum. Hic geminum ex more documentum appendimus.

§. III.

Obscena omnia & spurca fuge. Quod carnem sapiens instar inhæret, inquinat, verbis & cogitationibus se miscet, inficitque omnia. Unicus subinde nutus oculi hominem venenat. Si orbis olim adversus Deum suclamasset: *Eccur, Domine, tuam effugiam vitam, hominem perdis? respondisset Dominus: Quia caro est. Cur tamdiu benignus non parcis diutius? Quia caro est. Sed cur, ô Domine, summum orbis artificium vis destruere? Quia caro est. Cur animantium regem tam infami dâmnas supplicio? cur cælo conditum submergis? Haud aliud à priori dedisset responsum. Quia caro est. Nos sæpe libidines nostras specioso nomine humane fragilitatis præteximus, maximam continentia difficultatem objicimus, & plurima hic excusamus. Hæc dici speciosè possunt; nec enim suus vitis color deest: interim vociferantur sacræ paginæ, orbem abolitum, homines*

Historia diluvii à divino Numine dictata.

Deut. cap. 3. vers. 11.

Ibid. v. 3.

Solus Noëmus eluvionis impetum evasit incolumis.

Diuturna in arcâ detentio fuit Noëmo jucunda.

Tot homines interire doluit Noëmus, id tamen

homines extinctos, quia caro fuerunt. Hoc enim summe displicuit Deo, hominem ratione præditum, non ad rationis, sed ad carnis dictamen pleraque omnia facere. Atque hoc carnosum illud ac turbidum flumen est, quod maximam orbis partem ad ventris curas & carnis voluptates trahit. Cave ripam fluminis, cave quidquid carnem & libidinem olet, pus est, foetor & turpituudo, carum est, certa pestis animi est. Obscena omnia & spurca fuge.

II. Adversa tolera. Humanæ miseriæ diluuium sunt pœnarum. Velimus, nolimus, omnes eo volumur. Ubi culpa, ibi & pœna; tibi peccatum, ibi & peccati supplicium. Hic eximius nemo. Sed hoc soletur: Flumen est, non consistit, labitur assidue, defluit. Quod hodie patimur, cras non dolet. Imò quod hodierna luce toleramus, crastina exhilarabit, ob diei præteritæ tolerantiam. Latari sumus pro diebus, quibus nos humiliasti, annis, quibus vidimus mala.

Hoc pœnarum diluuium omnibus hominibus destinatum balneum, hoc nostrum est lavacrum. Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei. Ne quis autem malorum molis succumberet, solatur & erigit Tobias his omnino monitis: Hoc autem pro certo habet omnis qui te colit, quod vita ejus, si in probatione fuerit, coronabitur. Equid trepidamus, cum pœnarum nos diluuium unâ cum aliis involvit? Vox amantis etiam nota est: Ego, quos amo, arguo & castigo. Certissimum: Quem dirigit Dominus castigat, flagellat autem omnem filium, quem recipit. Nemo spem abiciat, nemo cadat animo. Judithâ recte Abraham tentatus est. & per multas tribulationes probatus, Dei amicus effectus est. Sic Isaac, sic Jacob, sic Moyses, & omnes qui placuerunt Deo, per multas tribulationes transferuntur fideles. Illi autem, qui tentationes non susceperunt cum timore Domini, & impatientiam suam, & improprium murmuratio nis sue contra Dominum protulerunt, exterminati sunt ab exterminatore, & a serpentibus perierunt. Quam nervosè & ipse Tobias, Tu flagellas, inquit, & salvas, deducis ad inferos & reducis, & non est qui effugiat manum tuam. Duremus, & nosmet caelestibus servemus delicias: Iuxta est Dominus iis, qui tribulato sunt corde, & humiles spiritu salvabit. Multa tribulationes iustorum, & de omnibus his liberabit eos Dominus.

CAPVT XV.

Cui Deus diluio tantum temporis permiserit. Longanimis patientia Noëmi.

IN rebus adversis & tristibus illud plerumque tristissimum solet accidere, cum exitus malorum nullus apparet. Hinc illæ querelæ nostræ: Et necdum illis est finis? & quando tandem desinet hæc tempestas? & quando cessabit hæc agrimonia? quis terminus Iliadis tam luctuosæ? Cuicumque malè est, ei horæ videntur hebdomades, aut menses, aut etiam quandoque anni. Mora omnis molesta est mali finem expectantibus. Nec eis quidquam longius videtur, quam tempus omne, quod miseriarum finem non apportat.

Noëmus hanc ipsam moræ tarditatem accusans dixerit: Ergone nullus calamitatis finis? necdum caelestes iræ deserbuerunt? necdum in portu sumus? Ecquando demum è carcere tam foetido educemur? Cibis, potus, pabulum paulatim deficiunt: si diu differatur exitus, immunes à diluio conficiet fames, penuriâ cibi consumemur. Quid iuverit vulgarem mortem evasisse, si per eam diutiore? Hæc, inquam, Noëmus queri potuisset, nisi aspera omnia, & ipsas longiores moras incredibili patientiâ & equanimitate condidisset. Alia post aliam hebdomas, alius post alium mensis labeatur, nec tamen ullum Noëmus indicium audierat aut viderat subsidentium aquarum, nec Deus illi significari iusserat quis diluuii futurus finis.

Tom. II.

A Obtineruntque aqua terram centum quinquaginta diebus. Anno profus dimidio, nullum ne minimum quidem indicium erat decrefcentium aquarum. Ira ignoravit Noë, quando demum in libertatem cum suis esset asserendus. Duo igitur hic explicanda. 1. Quid præcipi Noëmum in arcâ perturbare, angere, sollicitate potuerit. 2. Quid sibi voluerit hæc Dei cunctatio, cur Noëmum arcâ non citius emiserit.

§. I.

Post exactos à diluuii principio quadraginta dies pluvios,

Omnia pontus erant, deerant quoque litora pœnto: nec enim apex ullius montis est visus. Latuerunt pressæ sub gurgite turres. Hæc magna sanè fides, fideique constantia poscebatur à Noëmo. Tam enim vario tentamine exploratus est in eo carcere, ut nobilis hoc ævo scriptor ausus dicere, mirum cum non desperasse. Inspiciamus tentamenta.

1. Domum tot annis habitatam, cognatos, vicinos, amicos, cara omnia & jucunda deserere cogebatur, & velut victimam offerre morti. 2. In carcerem tenebricosum & foetidum unâ cum feris compingebatur. 3. Terrebarur urique irâ Dei tam ardente, & implacabili, velut innocentes parvuli attonantur, cum patrens in famulos excaecescit. Noëmus vel insons formidare malum poterat: quacumque enim prospexisset, mors præfens in oculos incurrebat. 4. Quia probus & inde pavidus metuebat, ne quid Deo, forsitan in se fuisset displicitum, & idcirco deseri commoverisset. 5. Ignorabat, quamdiu inaudita hæc tempestas esset levitura. Anno dimidio nullum subsidentis aquæ indicium sciri poterat. 6. Exitus inde nullus, arca obserata, captivi omnes quotquot in eam conchili. Solum caelum & immensum æquor aquarum poterant spectari.

Vnus erat toto natura vultus in orbe. Tot hominum totque animantium interitus virum minimè crudelem affligebat, ex orbe toto, & ex omni gentis humanæ numero soli octo homines vivi supererant, ceterorum omnium cadavera fluctibus sepulta.

7. Laborabat in exili grege domestico firmando ac consolando. 8. Cura de futuro rerum statu sollicitabant angebantque. Quod enim tanti cadaverum cumuli? Num ego cum meis (cogitaverit) omnium ero vespillo? Num pecuarius sum & bublequa?

His offensionibus expositus erat Noëmus: sustinuit tamen & superavit omnia. Magna profus fidei constantia, solo Deo divinæque voluntate ac prudentiâ niti. Quanti non durâssent inter tam molesta simul & operosa mors pæne dulcior fuisset visa. Ira Deus exercet suos perficitque. Nos sæpe sollicitudini & curis nostris fulcra statuimus, sed nimium infirma. Ita enim quandoque ratiocinamur. Si non succedat istud, spes meas alteri assignam: si promissum hic fallat, illum eligam patronum, qui non facile injiciat mihi frustrationem: si & hic spes decollet, ad illius me potentiam applicabo. Ita hominibus & humanâ potentia, auctoritate, gratiâ, humanis præfidiis ac promissis nitimur vani, facilesque decipi.

Sed inania hæc vota irridens Deus, Quo est ista, inquit, fiducia, quâ confidis? vel quo consilio aut fortitudine rebellare disponis? super quem habes fiduciam, quia recessisti à me? Ecce confidit super baculum arundinum constructum istum, cui si innixus fuerit homo, intrabit in manum ejus, & perforabit eam. Ita Deus subducit fulcra, non succedunt cæpta, absunt plurima. Quisquis in his angustiis deprehensus, divinæ voluntatis ac providentiæ mysterium ignorat, facile despondens animum, Actum est, inquit, vellem me priorem esse mortuum; non eluctor è tot ærumnis; perii. At verò divini nutus intelligens & observans, Hic Dei mos est, inquit, hic caelestis curiæ stylus. Jam novimus Dei artes in erudiendis nobis, subtrahit fulcra, quibus niteba-

513